

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare

și Dezvoltare _____

_____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020–2023)

nr. contractului 113 PS din 03 ianuarie 2022

«Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației» cifrul 20.80009.0807.21

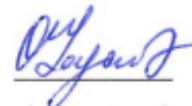
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Prioritatea Strategică IV "Provocări societale"

Directorul organizației

Olga GAGAUZ

(numele, prenumele)

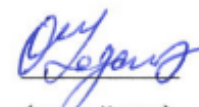

(semnătura)

Consiliul științific/Senatul

Olga GAGAUZ

(numele, prenumele)

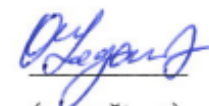

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Olga GAGAUZ

(numele, prenumele)

(semnătura)

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Etapa anului 2022: Cercetarea cross- sectorială a impactului migrației și schimbărilor demografice asupra diferitor sisteme sociale.

2. Obiectivele etapei anuale (obligatoriu)

1. Prin utilizarea metodologiei Conturilor Naționale de Transfer (CNT) și a prognozei demografice seria 2020-2040, evaluarea impactului schimbărilor demografice asupra creșterii economice, finanțelor publice, egalității de gen și echității intergeneraționale;
2. Calcularea Indicelui Integral Teritorial de Securitate Demografică (seria 2022);
3. Calcularea Indicelui Îmbătrânirii Active (seria 2022), inclusiv pe medii de reședință urban/rural.
4. Elaborarea ”Moldovan data sheet / Harta de date ”Profilul demografic al Republicii Moldova 2022”.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Colectarea datelor, sistematizarea, calcularea și analiza Conturilor Naționale de Transfer (CNT) pentru anii 2019-2020
2. Efectuarea studiului Life long learning and digital inclusivity of older persons in Moldova
3. Reactualizarea prognozei forței de muncă pe termen mediu (până în anul 2030). Estimarea posibilităților de ocupare a persoanelor în vârstă în urmă majorării vârstei de pensionare.
4. Colectarea și analiza datelor, elaborarea prognozei macroeconomice pentru ”Moldovan Economic Trends”.
5. Evaluarea impactului economic al dizabilității (colectarea datelor, elaborarea metodologiei de calcul).
6. Elaborarea programului și instrumentelor de cercetare pentru studiul sociologic calitativ privind concediul paternal, colectarea și analiza datelor.
7. Analiza secundară a datelor Gender and Generation Survey (2020) și realizarea unui studiu privind căsătoriile și parteneriatele în baza studiului GGS.
8. Analiza secundară a datelor Gender and Generation Survey (2020) și elaborarea tipologiei privind tranziția tinerilor la viața de adult.
9. Colectarea și analiza datelor, inclusiv în profil teritorial, și evidențierea impactului migrației (internaționale și interne) asupra pieței muncii, analiza aspectelor ce țin de integrarea imigranților.
10. Realizarea studiului calitativ privind imigrația educațională în Republica Moldova, determinarea aspectelor ce țin de consolidarea capacităților instituțiilor de învățământ superior în atragerea studenților de peste hotare.
11. Analiza secundară a datelor Gender and Generation Survey (2020) și elaborarea tipologiei comportamentului reproductiv al femeilor în procesul de tranziție a fertilității de la model tradițional la cel modern.

12. Definitivarea articolului "Depopulation of the Republic of Moldova: is it possible to stop or diminish it?" pentru revista "Vienna demographic yearbook" <https://vypr.vlg.oeaw.ac.at/index.php/vypr> (va fi publicat în 2023).

13. Colectarea datelor, elaborarea machetei versiune tipar si electronic, și prezentarea publică a posterului Moldovan Data Sheet / Harta de date "Profilul demografic al Republicii Moldova 2022".

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

A fost elaborată Harta de date Profilul Demografic al Republicii Moldova 2022. Harta integrează informația structurată în șase blocuri: populația, prognoza populației până în anul 2040, mortalitatea, fertilitatea, migrația și îmbătrânirea demografică.

Prin aplicarea metodei Conturile Naționale de Transfer (CNT) și analizei cadrului de date a CNT a fost: stabilit profilul de vârstă și gen al consumului și venitului din muncă al populației Republicii Moldova; delimitate particularitățile deficitului ciclului economic de viață al populației în vârstă de 60 ani și peste; evaluat impactul schimbărilor demografice asupra creșterii economice, finanțelor publice, egalității de gen și echității intergeneraționale.

A fost calculat Indicele Îmbătrânirii Active în profil urban / rural, în baza ultimilor date disponibile. În baza datelor GGS a fost realizat studiul analitic privind oportunitățile populației în vârstă de a învăța pe parcursul vieții și incluziunea digitală a acestora.

Au fost elaborată prognoza macroeconomică pentru "Moldovan Economic Trends".

A fost efectuat studiul calitativ "Atitudini și practici în implementarea concediului paternal" în care s-au cercetat particularitățile, factorii, dificultățile și beneficiile în implementarea concediului paternal. Au fost realizate 16 interviuri sociologice semi-structurate cu tați care au copii cu vârsta de până la 3 ani.

A fost realizată analiza structurii maritale a populației Republicii Moldova, a transformărilor care se produc în comportamentul marital, în baza datelor studiului Generații și Gen (GGS) și studiate aspectele ce țin de prezența partenerului/ei, căsătorie, vârsta medie la căsătorie, numărul mediu de parteneriate, implicarea în coabitare și separarea/divorțialitatea.

A fost elaborată tipologia comportamentului reproductiv al femeilor din Republica Moldova în tranziția de la modelul tradițional la cel modern, în baza datelor studiului Generații și Gen (2020) fiind utilizată metoda analizei de cluster.

A fost stabilite cauzelor fertilității scăzute în municipiul Chișinău prin analiza situației socioeconomice a cuplurilor la nașterea copiilor de rang diferit și aplicarea metodei analizei regresionale binomiale pentru a determina influența unor factori asupra intenției reproductive.

În baza analizei secundare a datelor studiului Generații și Gen și prin aplicarea metodei regresiei logistice binomiale au fost determinați factorii de impuls care influențează intențiile de emigrare ale populației moldovenești. A fost determinată schimbarea modelelor de migrație internațională în Moldova în profil teritorial.

A fost realizat studiul calitativ "Integrarea studenților străini în învățământul superior". În 15 instituții de învățământ superior din țară au fost efectuate interviuri individuale aprofundate cu experții, personalul responsabil pentru lucrul cu studenții străini. Scopul studiului - delimitarea oportunităților și impedimentelor în creșterea potențialului instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova de atragere a studenților străini.

Au fost colectate datele, analizate și determinate particularitățile migrației interne în Moldova și schimbările acesteia în profil teritorial.

A fost elaborat materialul analitic privind Instabilitatea macroeconomică ca o premisă a migrației de muncă în cei 30 de ani de independență a RM, inclusiv s-a evidențiat specificul de dezvoltare socioeconomică a Republicii Moldova în diferite etape pe parcursul a 30 de ani, perioada anilor 1990-2021, prin crearea bazei electronice de date în dinamică și analiza legăturilor dintre indicatorii economici, ocupaționali, sociali (veniturile, sărăcia etc.) pentru 3 etape evidențiate: 1990-1999, 2000-2010 și 2011-2021, evidențiind factorii interni și externi de impact asupra dezvoltării RM și asupra accelerării fluxurilor migraționale de muncă peste hotare.

A fost analizat gradul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități în societate, în special, prin protecția socială, integrarea și incluziunea în societate, ghidarea în carieră și pregătirea lor profesională, precum și susținerea lor la încadrarea în câmpul muncii.

A fost elaborată metodologia pentru evaluarea și determinarea dimensiunii pierderilor economice, ca urmare a dizabilității populației adulte, pentru diferite vârste și grupuri sociale.

A fost reactualizată prognoza forței de muncă pe termen mediu până în anul 2030.

A fost elaborat Modelul de prognozare a cheltuielilor pentru achitarea pensiilor pentru perioadă medie (2022-2025), având scopul evaluarea stabilității financiare a sistemului de pensii în Republica Moldova.

Au fost analizate schimbările în speranța de viață în Moldova în perioada pandemiei Covid-19.

A fost elaborată Nota analitică *Unele reflecții privind integrarea refugiaților din Ucraina*, prin care se evidențiază posibilitățile și unele recomandări în vederea optimizării procesului de integrare a refugiaților.

A fost pregătită Nota metodologică *Conceptul privind implementarea în practică a prognozelor demografice*, în vederea promovării și oficializării prognozei demografice și plasării acesteia pe site-ul BNS, aceasta planificându-se a fi un exercițiu anual.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

Prin aplicarea metodologiei Conturilor Naționale de Transfer și analizei cadrului de date a CNT a fost: stabilit profilul de vârstă și gen al consumului și venitului din muncă al populației Republicii Moldova, delimitate particularitățile deficitului ciclului economic de viață al populației în vârstă de 60 ani și peste. Utilizarea metodologiei conturilor naționale de transfer (NTA) a deschis posibilitatea examinării diferențelor de gen în ceea ce privește veniturile și consumul de-a lungul ciclului de viață.

Conform rezultatelor obținute, mărimea deficitului ciclului economic de viață (DCEV) în anul 2019 a fost de 67,6 miliarde lei, sau 59,1% din totalul veniturilor din muncă și 32,1% din PIB. Venitul din muncă al populației depășește consumul în intervalul scurt de vârstă 30-48 de ani (19 ani), ceea ce se datorează nivelului scăzut de ocupare și nivelului ridicat al migrației internaționale. Volumul transferurilor curente private pentru acoperirea DCEV este mult mai mare decât transferurile publice. Remitențele de la migranții internaționali (transferuri între gospodării) joacă un rol semnificativ în acoperirea DCEV.

Veniturile din muncă ale femeilor sunt mai mici decât ale bărbaților pe tot parcursul ciclului de viață, iar surplusul ciclului de viață este format în întregime din bărbați, care sunt donatori neți

pentru a acoperi deficitul ciclului de viață al altor grupe de vârstă în perioada de muncă. Mai mult de două treimi din deficitul ciclului economic de viață este deținut de femei, iar decalajul de gen în dependența economică a fost de 22,7%. La bărbați, nivelul veniturilor din muncă depășește consumul timp de 27 de ani, iar la femei, consumul depășește veniturile pe tot parcursul ciclului de viață. Există diferențe în profilul de vârstă și sex al consumului public pe cap de locuitor, în special la femeile aflate la vârsta fertilă, în timp ce la bărbați - pentru cei aflați la vârsta de pensionare. Transferurile publice pentru ocrotirea sănătății (consumul de servicii) sunt semnificativ mai mari pentru femei, atât pe cap de locuitor, cât și în termeni agregați. Contribuția femeilor în formarea fondurilor publice la vârstele apte de muncă este semnificativ mai mică decât cea a bărbaților. Transferurile private curente acoperă cea mai mare parte a deficitului ciclului economic de viață atât pentru bărbați, cât și pentru femei.

A fost elaborată *Harta de date Profilul Demografic al Republicii Moldova 2022* în format tipărit și cel electronic (<https://ccd.ince.md/HartaDemografica/index.html>). Harta este structurată în șase blocuri: populația, prognoza populației până în anul 2040, mortalitatea, fertilitatea, migrația și îmbătrânirea demografică. Harta prezintă un instrument important pentru vizualizare și diseminare a indicatorilor demografici.

La compartimentul fertilitate a fost elaborată tipologia comportamentului reproductiv al femeilor din Republica Moldova la etapa de tranziție de la modelul tradițional la cel modern, în baza datelor studiului Generații și Gen (2020) fiind utilizată metoda analizei de cluster. Pe baza a patru grupuri identificate a fost prezentat un profil detaliat al comportamentului reproductiv al femeilor, care caracterizează tranziția fertilității de la modelul tradițional la modelul modern. Constatările arată că în Moldova modelul tradițional al comportamentului reproductiv predomină fie cu o familie numeroasă, fie cu cel mult doi copii. Nivelul mediu și înalt de educație, vârsta târzie la căsătorie și reședința în mediul urban ale femeilor au un efect negativ semnificativ asupra numărului de copii născuți. Studiul cuantifică eterogenitatea comportamentului reproductiv și are implicații importante în percepția științifică a tendințelor actuale și a dinamicii prospective a fertilității în Moldova.

La compartimentul mortalitate au fost analizate schimbările în speranța de viață în Republica Moldova în perioada pandemiei Covid-19. S-a constatat că tendințele anterioare de creștere a speranței de viață s-au înrăutățit pentru ambele sexe, scăzând cu 1,0 ani la bărbați și, respectiv, cu 1,7 ani la femei. Contribuție în scăderea speranței de viață a fost cauzată de creșterea mortalității populației în vârstele peste 45 ani. Din totalul deceselor înregistrate circa 50% (3272 din 6698 decese) pot fi considerate premature. În anul 2020, 58% din decesele COVID-19 pozitive înregistrate au avut loc până la vârsta de 70 ani (1714 din 2938 decese), și în anul 2021 ponderea se apropie de 50% (3272 din 6698 decese). 25% din pierderile premature cauzate de COVID-19 sunt concentrate în rândul populației cu vârstă cuprinsă între 57 și 61 ani. Acest fapt denotă că în Republica Moldova a fost afectată destul de mult populația adultă și vârstnicii „tineri”. Situația creată este în mare parte un răspuns sau o reflecție a situației mortalității generale din Republica Moldova, caracterizată printr-un nivel destul de ridicat al mortalității premature.

La compartimentul căsătorii și divorțuri a fost realizată analiza structurii maritale a populației Republicii Moldova, a transformărilor care se produc în comportamentul marital, în baza datelor studiului Generații și Gen (GGs) și studiate aspectele ce țin de prezența partenerului/ei, căsătorie, vârsta medie la căsătorie, numărul mediu de parteneriate, implicarea în coabitare și separarea/divorțialitatea. Analiza structurii maritale a populației Republicii Moldova a evidențiat că importanța familiei în preferințele de viață este mare, acest lucru se aplică atât generațiilor mai tinere, cât și celor mai în vârstă. Căsătoria și familia își păstrează semnificația funcțională, rămân valori prioritare și sunt puternic apreciate. Cu toate acestea, societatea actuală din

Republica Moldova se îndreaptă treptat către trecerea de la modelul clasic de căsătorie și relații de familie la răspândirea celibatului, ascensiunea concubinajului, creșterea vârstei la căsătorie. Practicarea coabitării premaritale este considerată un fel de strategie adaptivă la condițiile socioeconomice actuale, dar care cel mai adesea se transformă în căsătorie și comportamentul nupțial este departe de etapa în care între conviețuire și căsătorie nu există o distincție.

La compartimentul migrație în baza datelor cercetării Generații și Gen (2020) prin aplicarea metodei regresiei logisitice binominale au **fost determinați factorii de impuls care influențează intențiile de emigrare ale populației Republicii Moldova**, au fost **evidențiate unele schimbări în modelele de migrație internațională**. Rezultatele au arătat că tempoul de migrație din mediul urban este mai înalt decât din mediul rural. Astfel, în anii 2014-2020, din cauza migrației populația în mediul urban a scăzut cu -9,8%, în timp ce în mediul rural cu -7,3%. migrația femeilor din mediul rural a depășit de 15 ori (!) migrația bărbaților în anul 2014; raportul între sexe a constituit 7 bărbați-emigranți per 100 femei-emigrante. Intensitatea migrației a fost mai ridicată în r-l Ialoveni, Cantemir, Cahul și apoi în mun. Chișinău. O creștere deși mică, dar a fost în raioanele Ocnița, Râșcani, Dondușeni, și unitatea teritorial administrativă Găgăuzia. Cele mai înalte niveluri ale refluxului migrațional au fost înregistrate în raioanele din centrul și sudul țării.

Au fost determinate particularitățile migrației interne și schimbările în profil teritorial. În perioada anilor 2014–2021 în Republica Moldova s-a evidențiat o predominare a migrației sat-oraș, principalele direcții fiind municipiile Chișinău și Bălți. Totodată, un spor moderat al migrației interne a putut fi observat în localitățile din vecinătatea orașului Chișinău, fiind destinații pentru persoanele implicate în procesul de suburbanizare (dezvoltarea orașelor mici apropiate orașelor mari). Localitățile de origine a migranților interni sunt preponderent rurale din regiunea centrală a țării. Totuși, populația orașelor mici și centrelor raionale este activ implicată în migrația urban-urbană, unde principalele destinații sunt municipiile Chișinău și Bălți. Mărimea fluxurilor migratorii este preponderent determinată de mărimea generațiilor numerice născute între anii 1980 și 1992.

În migrația internă primordial este implicată populația de vârstă tânără, unde numărul de femei care și-au schimbat locul de trai depășește semnificativ cel al bărbaților. Selectivitatea migrației interne se răsfrânge asupra schimbărilor în structura populației la nivel de raioane și localități. Debutul timpuriu de implicare în migrația internă se explică prin implicarea în învățământul superior și de formare profesională adesea disponibil doar în municipiile Chișinău și Bălți și centrele raionale mari. Prin urmare, orașele mari își mențin o structură tânără a populației și o creștere a numărului de locuitori preponderent datorită migrației interne. Mișcările migratorii sunt în mare parte determinate de factorii de respingere și atragere în/din localitățile de origine și cele de destinație.

A fost realizat **studiul calitativ ”Integrarea studenților străini în învățământul superior din Republica Moldova”**, prin efectuarea interviurilor individuale aprofundate în 15 instituții de învățământ superior, realizate cu experții și personalul responsabil pentru lucrul cu studenții străini. Scopul studiului - delimitarea oportunităților și impedimentelor în creșterea potențialului instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova de atragere a studenților străini. Rezultatele cercetării au arătat, că pentru atragerea studenților străini în instituțiile superioare de învățământ din Republica Moldova este necesară indicarea concretă a instituțiilor/facultăților ce prezintă interes prioritar pentru studenții străini, elaborarea unei abordări sistemice în dezvoltarea și promovarea imigrării străinilor în scop de studii, ținând cont de specificul țării lor de origine, precum și posibilitatea modificării legislației migraționale.

La compartimentul perfecționarea sistemului de protecție socială în condițiile declinului și îmbătrânirii populației a fost analizat **gradul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități** în societate, în special, prin protecția socială, integrarea și incluziunea în societate, ghidarea în carieră și pregătirea lor profesională, precum și susținerea lor la încadrarea în câmpul muncii.

A fost **elaborată metodologia pentru evaluarea și determinarea dimensiunii pierderilor economice, ca urmare a dizabilității populației adulte**, pentru diferite vârste și grupuri sociale. Noutatea științifică constă în dezvoltarea metodelor economice, pentru a estima pierderile economice din dizabilitatea populației din Republica Moldova. Metodologia se bazează pe conceptul de capital uman, care consideră nivelul ridicat de sănătate publică, drept una dintre cele mai importante condiții pentru dezvoltarea economică și socială a țării. Evaluarea economică a pierderilor din dizabilitatea populației țării este o componentă importantă la luarea deciziilor în domeniul sănătății și politiciii de investiții în sfera socială, ca o justificare economică pentru dezvoltarea programelor sociale.

La compartimentul elaborarea prognozelor macroeconomice și demografice a fost reactualizată prognoza forței de muncă pe termen mediu până în anul 2030. A fost elaborat Modelul de prognozare a cheltuielilor pentru achitarea pensiilor pentru perioada medie (2022-2025), având scopul evaluarea stabilității financiare a sistemului de pensii în Republica Moldova.

Pentru evaluarea stabilității financiare a BASS din Republica Moldova a fost elaborat și propus mecanismul, bazat pe modelul de prognozare a cheltuielilor pentru achitarea pensiilor pentru perioada medie (pentru anii 2022-2025). Conform Modelului, prin două etape, au fost elaborate prognozele privind numărul de pensionari după vârstă și a cuantumului mediu anual al pensiei pensionarului după vârstă, în baza cărora a fost elaborată prognoza cheltuielilor pentru achitarea pensiilor, ținând cont de indexarea prestațiilor de asigurări sociale. Modelul permite:

- de a analiza cheltuielile pentru plata pensiilor pe termen mediu;
- de a evalua impactul proceselor demografice asupra numărului de pensionari pe vârstă;
- de a efectua analiza numărului de pensionari pe vârstă în perspectivă de gen, inclusiv și o analiză comparativă a mărimii pensiei medii a pensionarilor femei și bărbați;
- de a determina numărul de pensionari pe vârstă care se află în străinătate pentru rezidență permanentă, cu accent pe problema migrației acestora la vârsta de pensionare.

Au fost efectuate calculele pierderilor veniturilor Bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS) din cauza contribuțiilor de asigurări sociale ca urmare a reducerii numărului de salariați și a celor ocupate în sectorul informal (persoanele în vârstă ocupate sunt incluse în categoria salariaților).

La compartimentul indicilor demografici IITSD și ÎIA. A fost elaborată o metodologie nouă pentru calcularea *Indicelui Integral Teritorial de Reziliență Demografică* în loc de *Indicele Integral Teritorial de Securitate Demografică* în contextual ajustării la conceptul de "reziliență demografică" aprobat de MMPS.

A fost reactualizat cadrul de date statistice și empirice necesar calculării indicatorilor compoziți ai îmbătrânirii active pentru anii 2016 și 2020. În pionierat, în limitele datelor disponibile, a fost estimat *Indicele Îmbătrânirii Active (ÎIA) în profil urban și rural*. Se constată că procesul de îmbătrânire a populației evoluează diferit pe medii de reședință, iar indicatorii de îmbătrânire activă au valori foarte modeste documentând factologic și oportunitățile scăzute de a îmbătrâni activ în special pentru populația rurală. Astfel, ÎIA în orașe constituia în 2020 – 25.8 puncte din 100 valoarea maximă, iar în sate – 22.2 puncte. Deși în creștere comparativ cu anul 2016, valorificarea potențialului uman în vârstă de 55 ani și peste este minoră în contextul obiectivelor de

dezvoltare durabilă și reziliență demografică. Doar 1/4 în orașe și 1/5 în sate din populația de 55 ani și peste, are șanse de a îmbătrâni activ prin implicare pe piața muncii, prin participare socială activă, de a avea o viață independentă, sănătoasă și în siguranță după vârsta de 55 ani. Nivelul înalt al sărăciei în rândul populației rurale, oportunitățile scăzute de încadrare în munca formală, veniturile mici, plasează vârstnicii în vulnerabilitate economică și socială cronică.

La compartimentul politici familiale a fost efectuat **studiul sociologic calitativ ”Atitudini și practici în implementarea concediului paternal”** în care s-au cercetat particularitățile, factorii, dificultățile și beneficiile în implementarea concediului paternal. Au fost realizate 16 interviuri sociologice semi-structurate cu tați care au copii cu vârsta de până la 3 ani.

Cauzele neutilizării concediului paternal sunt multiple: necunoașterea dreptului de a beneficia de concediu paternal; dubla salarizare – oficială și ”în plic”; angajarea neoficială; perioade specifice de activitate a întreprinderii/companiei; dependența de venituri complementare locului de muncă; lipsa forței de muncă; imposibilitatea înlocuirii specialiștilor înalt calificați și specializați în anumite domenii; atitudinea angajatorului; concepțiile despre rolurile tradiționale de gen în exercitarea muncii casnice și a activității de îngrijire a copiilor. Dreptul de concediu paternal este corelat cu situația de muncă a tatălui (tatăl care beneficiază de concediu paternal: veniturile sunt preponderent oficiale și semnificative; tatăl care nu beneficiază de concediu paternal: este dependent de venituri neoficiale; angajat neoficial). Astfel, studiul a evidențiat necesitatea promovării angajării și salarizării oficiale integrale deoarece constrângerile financiare au un impact semnificativ asupra politicilor de concediu. Deși beneficiile concediului paternal sunt esențiale (sporirea nivelului de implicare a taților în responsabilitățile casnice, inclusiv de îngrijire a nou-născutului), durata acestui concediu este redusă și nu permite întotdeauna dezvoltarea unor competențe de îngrijire.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Anexa 1A

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2022 în cadrul proiectului din Programul de Stat 20.80009.0807.21 «Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației»

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării). *Au fost publicate în luna decembrie 2021.*

1.2. monografii naționale

1. GAGAUZ, O., BUCIUCEANU-VRABIE, M., ȘTÎRBA, V., PAHOMII, I., TABAC, T., GRIGORAȘ, E. *Populația Republicii Moldova la 30 de ani de la independență: provocări principale și politici necesare*. Chișinău: INCE, 2021. 168 p. ISBN 978-9975-89-249-0 (PDF) DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.ccd.2021.978-9975-89-248-3>
2. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, Inga. *Echilibrul dintre muncă și viața de familie: necesități ale părinților și rolul politicilor sociale*. Chișinău: INCE, 2021. 187 p. ISBN 978-9975-89-251-3 (PDF). <https://doi.org/10.36004/nier.2022.978-9975-89-251-3>

2. Capitole în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

1. Creșterea economică în condițiile globalizării, conferința internațională științifico-practică. Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării". Sesiunea științifică "Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară", Ediția a 16-a, 12-13 octombrie 2022 /Editor Gagauz O. – Chișinău: INCE, 2022, 244 p. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16>

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF) articole din reviste cu factor de impact **0,1-0,9**

1. BUCIUCEANU-VRABIE, M., MESL, N., ZEGARAC, N., KODELE, T. Skills in family support: Content analysis based on international organizations' webpage resources. În: *Calitatea Vieții*, (acceptat pentru publicare).
2. CHISTRUGA-SINCHEVICI, I. Aspecte privind structura maritală a populației Republicii Moldova în baza datelor studiului Generații și Gen (2020). În: *Calitatea Vieții*, (acceptat pentru publicare).
3. GRIGORAȘ, E. Factori asociați cu nașterea copiilor de rang diferit la femeile din Municipiul Chișinău. În: *Calitatea Vieții*, 33(3), 1–20. <https://doi.org/10.46841/RCV.2022.03.04>
4. ȘTIRBA, V. Changes in life expectancy in Moldova during the covid-19 pandemic. În: *Calitatea Vieții* (acceptat pentru publicare).

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

5. ГАГАУЗ, О., ПРОХНИЦКИ, В. Национальные Трансфертные Счета Молдовы-2019: особенности построения некоторые результаты. În: *Демографическое обозрение*, 9(2), 65-80. <https://doi.org/10.17323/demreview.v9i2.16206> ISSN 2409-2274

6. РОЖКО, А., ГАГАУЗ, О. Е. Молдавские семьи с детьми в период пандемии COVID-19: материальное положение и адаптационные стратегии. În: Социологические исследования. 2022. Nr. 4 p. 68-75 URL: <http://ras.jes.su/socis/s013216250019598-0-1> . DOI: [10.31857/S013216250019598-0](https://doi.org/10.31857/S013216250019598-0)
7. GAGAUZ, O., TABAC, T., PAHOMII, I. Depopulation in Moldova: Is it possible to stop or diminish it? În: *Vienna Yearbook of Population Research* (*transmis în redacție, recenzat*).
8. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Factors determining the inequity of regional development in the Republic of Moldova. În: *Revista Economica Contemporană=The Journal Contemporary Economy*. Volume 7, Issue 1, ISSN 2537-4222, ISSN-L 2537-4222. pp. 6-21. http://www.revec.ro/images/images_site/articole/article_abb81e42cc78e4ad339b8fd64cb4091b.pdf
9. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Impact of the demographic changes on the labour force market and pension provision in the Republic of Moldova. În: *Revista Economica Contemporană=The Journal Contemporary Economy*, 2022, Volume 7. Issue 4, ISSN 2537-4222, ISSN-L 2537-4222 (*acceptat pentru publicare*).
10. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Lifelong learning and digital inclusivity of older persons in Moldova. În: *ARA Journal of sciences*, 2022, No. 5. California, USA. ISSN Print Edition: 0896-1018 (*acceptat pentru publicare*)
11. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Analysis of principal tendencies of labour market in the Republic of Moldova. In: *HOLISTICA - Journal of Business and Public Administration*, 2022, Vol. 13, Issue 1, pp. 143-158. DOI:10.2478/hjbpa-2022-0010, <https://sciendo.com/pdf/10.2478/hjbpa-2022-0010>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei **categoria B+**

12. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Oportunități de a îmbătrâni activ în Republica Moldova. În: *Economy and Sociology*, 2022, Nr.2 (*în ediție*).
13. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, I. Relevanța și implicațiile politicilor de concediu paternal. În: *Economy and Sociology*, 2022, Nr.2 (*în ediție*).
14. GAGAUZ, O., PROHNITSKI, V. Gender profile of income and consumption: evidence from the national transfer accounts of Moldova. În: *Economy and Sociology*, 2022, Nr. 1, 87-99. <https://doi.org/10.36004/nier.es.2022.1-08>
15. GRIGORAȘ, E., GAGAUZ, O. Fertility transition from traditional to modern model in Moldova: exploration in base on the generation and gender survey. În: *Economy and Sociology*. 2022, Nr. 1, 100-114. <https://doi.org/10.36004/nier.es.2022.1-09>
16. POALELUNGI, O. Educational immigration to Moldova: opportunities and challenges for patricipation in the interntionl market of educational services. În: *Economy and Sociology*. 2022, Nr. 1, 115-125. <https://doi.org/10.36004/nier.es.2022.1-10>

categoria B

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

17. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. The impact of economic transformations on the development of informal forms of employment in the Republic of Moldova. In: *Trends in the current economic environment: Proceedings the 5rd edition of international conference*, 3-4 decembrie 2020. Bucharest: Pro Universitaria, 2021, pp. 126-146. ISSN: 2810-322X. (36282, 41753). Finalizat în luna decembrie 2021.
18. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Economic and social effects of Covid-19 pandemic: Labour market of the Republic of Moldova. În: *Trends in the current economic environment: Proceedings the 6rd edition of international conference*, 3 december 2021. Bucharest: Pro Universitaria, 2022, (*acceptat pentru publicare*).
19. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Analysis of labour migration profile in the Republic of Moldova. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*. Conferința științifică internațională, Iași (România), 28 octombrie 2022, Iași: Ed. PERFORMANTICA, 2022, Ediția a XVIII-a. (*acceptat pentru publicare*).

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

20. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Deficitul ciclului de viață al populației în vârstă: dovezi și implicații în baza conturilor naționale de transfer. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.17-24. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.2>
21. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, I. Factori determinanți și bariere în utilizarea concediului paternal din Republica Moldova. În: Conferința Internațională „Sociologia și Asistența Socială: cercetare și profesionalizare”, Universitatea de Stat din Moldova; 26 octombrie 2022. (*acceptat pentru publicare*).
22. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, I. Particularități în implementarea concediului paternal în Republica Moldova. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.63-73. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.7>
23. COTELNIC, V. Abordări metodologice privind calculul pierderilor economice din dizabilitatea populației din Republica Moldova. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.217-232. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.22>
24. COTELNIC, V. Politicile în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități în RM. În: Simpozionul internațional Experience. Knowledge. Contemporary Challenges, 10th Edition „Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World. România, București, 26-27 mai 2022. “Editura “ARTIFEX”, București, 2022. ISBN 978-606-8716-66-6, p.347-363.

25. CRÎȘMARU, M. Modele de inegalitate educațională în rândul tinerilor din Republica Moldova. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.174-182. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.17>
26. GAGAUZ, O., PROHNIȚCHI, V. Conturile naționale de transfer pentru Republica Moldova: profilul de vârstă al consumului și veniturii din muncă. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.7-16. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.1>
27. PAHOMII, I. Mortalitatea prematură în pandemia COVID-19. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.210-216. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.21>
28. POALELUNGI, O. Oportunități și impedimente în procesul de imigrare a străinilor pentru studii în instituțiile de învățământ superior din în Republica Moldova. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.170-173. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.15>
29. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Методологический подход к оценке финансовой устойчивости пенсионной системы в Республике Молдова. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.91-103. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.9>
30. ȘTÎRBA, V. Migrația internă în Moldova: schimbări în profil teritorial În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.155-161. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.14>
31. TABAC, T. Migrația internațională în Republica Moldova în profil teritorial. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.162-169. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.16>
32. КИВАЧУК, А. Особенности и тенденции брачности в Молдове. În: Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Procesele demografice și sustenabilitatea socioeconomică”, Ediția a XVI-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 12-13 octombrie 2022. p.233-243. DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.2022.16.23>

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Impact of demographic changes on the labour force market and pension provision in the Republic of Moldova. În: *International Scientific Conference "Accounting and finance – the global languages in business"*, 7th Edition, Pitești, Romania, April 8, 2022. p.27
2. TABAC, T., Intențiile populației Moldovei pentru a emigra: cazul unei țări de emigrare în masă. În: *Conferința științifică internațională Yasinsk privind problemele de dezvoltare a economiei și societății*, Ediția a XXIII-a, Universitatea Națională de Cercetare "Școala Superioară de Economie", Moscova, 4 aprilie - 8 aprilie 2022.

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

3. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Demographic processes and socio-economic sustainability the life cycle deficit of the elderly population: evidence and implications based on national transfer accounts. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.72
4. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, I. PARTICULARITIES IN THE IMPLEMENTATION OF PATERNAL LEAVE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.74
5. COTELNIC, V. Methodological approaches in the estimation of economic losses from the population disability in the Republic of Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.82
6. CRÎȘMARU, M. Patterns of educational inequality among young people in the Republic of Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.82
7. GAGAUZ, O., PROHNIȚCHI, V. National transfer accounts for Moldova: estimates of consumption and labor income age profile. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.6
8. GRIGORAȘ, E. Correlated factors with low level of fertility in the Republic of Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.81
9. POALELUNGI, O. The legislative framework of migration processes management in the Republic of Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.79
10. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Methodological approach to assessment of the financial sustainability of the pension system in the Republic of Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.75

11. ȘTÎRBA, V. Internal migration in Moldova: a regional level overview. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.79
12. TABAC, T. Changing patterns of international migration in Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.76
13. КИВАЧУК, А. Features and trends of marriage in Moldova. În: International Scientific-Practical Conference "*Economic growth in the conditions of globalization*", 16th edition, October 12-13, 2022, Chișinău: Book of abstracts / scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.], Chișinău: INCE, 2022. p.83

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

1. Harta de date **Profilul Demografic al Republicii Moldova 2022**. (Autori: Olga Gagauz (coord.), Tatiana Tabac, Mariana Buciuceanu-Vrabie, Ecaterina Grigoraș, Irina Pahomii). Chișinău: INCE, 2022. <https://ccd.ince.md/HartaDemografica/index.html>
2. Tendințe în Economia Moldovei Nr. 45/2022 (trim. I, 2022)
http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1603/1/met_45_trim_1_2022.pdf
3. Tendințe în Economia Moldovei Nr. 46/2022 (trim. II, 2022)
http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1622/1/2022_nr_46Tendinte_in_Economia_Moldovei.pdf
4. POALELUNGI, O. Unele reflecții privind integrarea refugiaților din Ucraina. Nota informativă Chișinău: INCE, 2022.
https://ince.md/uploads/files/1653896309_reflectii_privind_integrarea_refugiatilor.pdf
5. GRIGORAȘ, E. Factorii care influențează fertilitatea de-a lungul generațiilor. Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Biroul Național de Statistică (eșantionul studiului), UNFPA Moldova, NIDI-GGP (partener și distribuitor). Chișinău, 2022. 23 p.
https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/factorii_care_influenceaza_fertilitatea_de-a_lungul_generatiilor.pdf
6. IVAN, C., TABAC, T. Intențiile de emigrare și fertilitate: factori explicativi și implicații demografice. Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Biroul Național de Statistică (eșantionul studiului), UNFPA Moldova, NIDI-GGP (partener și distribuitor). Chișinău, 2022. 39 p. <https://moldova.unfpa.org/ro/publications/inten%C8%9Bii-de-emigrare-%C8%99i-fertilitate-factori-explicativi-%C8%99i-implica%C8%9Bii-demografice>
7. LUPUȘOR, A., BUZU, A., GAGAUZ, O., PROHNITCHI, V. Teoria Schimbării pentru reziliența Demografică - adaptare, atenuare, ajustare. Chișinău: MMPS, UNFPA, 2022.
<https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/2400-teoria-schimb%C4%83rii-pentru-rezilien%C8%9Ba-demografic%C4%83-adaptare-atenuare-ajustare>

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Rezultatele cercetărilor obținute în cadrul proiectului au fost puse la baza unor documente de politici. Astfel, la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în baza parteneriatului Centrului de Cercetări Demografice și Centrului Analitic Independent „Expert-Grup” cu Fondul ONU pentru Populație (UNFPA), a fost elaborat documentul *”Teoria Schimbării pentru Reziliența Demografică”*. Aceasta prezintă o analiză a contextului demografic din Republica Moldova și setează prioritățile de politici pentru transformarea schimbărilor demografice într-o oportunitate de dezvoltare. Executor din cadrul proiectului: Gagauz Olga. Teoria Schimbării pentru reziliența Demografică - adaptare, atenuare, ajustare. Chișinău, 2022. <https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/2400-teoria-schimb%C4%83rii-pentru-rezilien%C8%9Ba-demografic%C4%83-adaptare-atenuare-ajustare>

În baza ”Teoriei Schimbării pentru Reziliența Demografică” în ”Planul Național de Dezvoltare a Republicii Moldova, 2022-2024” au fost integrate un șir de activități sectoriale menite să îmbunătățească situația demografică (documentul este în proces de aprobare).

În baza parteneriatului cu Fondul ONU pentru populație (UNFPA), MMPS și BNS se promovează prognozele demografice elaborate de Centrul de Cercetări Demografice în calitate de prognoze oficiale. Astfel, a fost prezentată și discutată metodologia utilizată, care urmează să fie plasată pe site-ul BNS (responsabil pentru statisticile oficiale). Elaborarea prognozei demografice oficiale de către CCD urmează să fie inclusă în Planul lucrărilor statistice pentru anul 2023. Prognoza demografică oficială poate fi utilizată în procesul de planificare strategică de către autorități publice.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

3 birouri de lucru cu 12 calculatoare PHILIPSM5234TQ1T (2014); Imprimantă/copiator/scaner, CANON isensys MF-5940dn (2013). Toate calculatoarele sunt dotate cu soft-uri licențiate (Microsoft Office, Adobe Reader), 2 programe licențiate SPSS pentru prelucrarea datelor sociologice primare. Biroul 309 este un birou metodic-științific, dotat cu tablă digitală interactivă SMART; proiector (2013) și Notebook Software (2013), bibliotecă (150 de titluri științifico-didactice). 2 calculatoare au fost dotate cu camere video (din finanțare instituțională), ceea ce a ușurat participarea cercetătorilor în cadrul unor evenimente on-line.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Biroul Național de Statistică

UNFPA Moldova

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

Universitatea de Stat din Moldova. Contract de colaborare încheiat între Centrul Cercetări Demografice și Departamentul Administrarea Afacerilor al USM

Academia de Studii Economice din Moldova

Activitatea de avizare și consultare la cerere :

Avizarea Proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de stimulare a veniturilor și facilitare a (re)integrării cetățenilor Republicii Moldova implicați în procesul de migrație pentru anii 2022-2026 și Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia (08.04.2022 - 21.04.2022 , Nr. înregistrare Cancelaria de Stat: 250/CS/2022). Răspuns cu Scrisoare INCE nr.01/9-193 17.11.2021

Avizarea Proiectului de Lege privind recensământul populației și locuințelor (Biroul Național de Statistică). Scrisoarea Cancelariei de Stat către avizare proiectul de hotărâre cu Nr.18-23-2258 din 03.03.2022 la nr.09-06-03 din 18.02.2022 privire la aprobarea proiectului de Lege privind recensământul populației și locuințelor, autor – Biroul Național de Statistică [Nr. unic: 124/BNS/2022].

Avizarea proiectului ”Metodologiei privind estimarea numărului populației cu reședință obișnuită” (Scrisoarea BNS din 17.02.2022)

ReAvizarea proiectului de Lege privind recensământul populației și locuințelor (număr unic 124/BNS/2022). Scrisoarea BNS nr. 9-06-08 din 23 mai 2022. (responsabil Savelieva G., Poalelungi O.).

ReAvizarea proiectului definitivat al Hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informational „Statistici demografice și sociale” (număr unic 250/BNS/2021), prezentat BNS prin scrisoarea nr. 08-4/41 din 10.06.2022

Evaluări de politici și propuneri la solicitarea MMPS a implementării *Ghidului de parcurs pentru integrarea problemelor îmbătrânirii în politici în Republica Moldova*. Completarea Chestionarului de evaluare realizat de echipa de evaluare a Comisiei Economice a ONU pentru Europa UNECE. (Conform scr.nr.06/1336 din 15.04.2022 al Ministerului Muncii și Protecției Sociale)

Participarea la Consultările publice privind art. I din proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr.146 din 20.04.2022), ce vizează propunerile de modificare a Codului muncii al R.M.

Recenzii pentru articole științifice la cererea revistelor acreditate în domeniu – 8 recenzii, dintre care 1 pentru revistă de peste hotare (revista Regional Statistics journal (Hungarian Central Statistical Office journal). Indexată în SCOPUS Q2).

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Universitatea Charles din Praga - Pregătirea cadrelor științifice (doctoranzi Pahomii Irina și Stîrba Vitalie).

National Research University ”Higher School of Economics – colaborare în domeniul de elaborare a Conturilor Naționale de Transfer cu susținerea Fondului ONU pentru populației (UNFPA), stagiarea tânărului cercetător Tabac Tatiaia în perioada 1-.11.2022- 30.11.2022. Gagauz O. - membru al bordului editorial al revistei de profil – Demographic Review.

Institutul de Demografie din Viena – consultare și ghidare în aplicarea metodologiei Conturilor Naționale de Transfer, participare la seminare științifice.

Institutul Național de Cercetare a Calității Vieții – colaborare științifică, participări conferințe, publicarea articolelor în revista științifică Calitatea Vieții.

Institutul de Demografie și cercetari sociale M.Ptuha din Kiev, Ucraina. Participări la conferință, schimbul de experiență.

11. Dificultățile în realizarea proiectului

Dificultăți în realizarea proiectului pe parcursul anului nu s-au înregistrat.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

1. Gagauz, Olga, dr.hab., conf.cercet; Forumul internațional în știință a țărilor CSI; Kârgâstan, Bișkek, 14-17.06.2022; *Национальные трансфертные счета для Молдовы: трудовые доходы и дефицит экономического жизненного цикла. (raport în plen)*
2. Gagauz, Olga, dr.hab., conf.cercet; Economie Financiară și Monetară EFM. A X-cea Conferință anuală internațională; Centrul de Cercetări Financiare și Monetare al Academiei Române "Victor Slăvescu", Pitești, România, 21 octombrie 2022; *Cursul economic de viață: o explorare în baza Conturilor Naționale de Transfer (raport în plen).* <http://www.icfm.ro/Program%20EFM%202022.pdf>
3. Gagauz, Olga, dr.hab., Prohnițchi, Valeriu, cercet.șt.; European NTA Meeting; Institutul de Demografie din Viena, 14.11.2022; *Aplicabilitatea Conturilor Naționale de Transfer în Republica Moldova (prezentare orală)*
4. Gagauz, Olga, dr.hab., Prohnițchi, Valeriu, cercet.șt.; Seminarul științific regional dedicat Conturilor Naționale de Transfer; National Research University "Higher School of Economics și UNFPA, Moscova, 08.12.2022; *Specificul Conturilor Naționale de Transfer în Moldova: perspective de aplicare (prezentare orală)*
5. Savelieva, Galina, dr., conf.cercet., Zaharov, Svetlana, dr.; Conferința științifică internațională Sustainable economic and social development of euroregions and cross-border areas. Secțiunea 1-A: Dezvoltarea economico-socială a Euroregiunii SIREP-PRUT-NISTRU și a zonelor TRANSFRONTALIERE, Academia Română – Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”. România, 28 octombrie 2022; *Analysis of labour migration profile in the Republic of Moldova. (prezentare orală)*
6. Savelieva, Galina, dr., conf.cercet., Zaharov, Svetlana, dr.; International Scientific Conference "Accounting and finance - the global languages in business", 7th Edition, "Constantin Brâncoveanu" University of Pitesti, Romania, April 8, 2022. *Impact of the demographic changes on the labour force market and pension provision in the Republic of Moldova. (prezentare orală).*
7. Știrba, Vitalie, drd.; 13th Conference of Young Demographers; Faculty of Science, Charles University, Prague, Czech Republic, 1-4 February 2022; *Long-term trends in the contribution of cancer mortality to the life expectancy change in high-income countries (prezentare orală).*
8. Știrba, Vitalie, drd.; Eveniment în cadrul proiectului AGRUMIG, organizat de University of Central Asia și OSCE Academy, Bișkek, Kârgâzstan, 2 septembrie 2022; *A country out of borders: Migration drivers and policy response in the Republic of Moldova. (prezentare orală).*

9. Tabac, Tatiana, drd.; A XXIII-a Conferință științifică internațională Yasinsk privind problemele dezvoltării economice și sociale; Universitatea Națională de Cercetare, Școala Superioară de Economice, Moscova, Rusia, 5-22 aprilie 2022; *Intențiile populației Moldovei pentru a emigra: cazul unei țări de emigrare în masa* (prezentare orală)
10. Tabac, Tatiana, drd.; Seminar științific regional Сообщество “Демограф”; НИУ ВШЭ, Moscova, 26.11.2022; *Демографическая ситуация в Молдове в постсоветский период*. (prezentare orală).

➤ **Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)**

11. Buciuceanu-Vrabie, Mariana, dr., conf.cercet.; International TELECONFERENCE "Creating the Society of Consciousness" (TELE-2022), 11th Edition; ASEM, 18-19 March 2022, Chișinău; *Life long learning and digital inclusivity of older persons in Moldova*. **(raport în plen)**
12. Chistruga-Sînchevici, Inga, dr.; Conferința Internațională „Sociologia și Asistența Socială: cercetare și profesionalizare”; Universitatea de Stat din Moldova, 26 octombrie 2022, Chișinău; *Factori determinanți și bariere în utilizarea concediului paternal din Republica Moldova*. (prezentare orală)
13. Crîșmaru, Mariana, drd.; Conferința Științifică Internațională Școala Internațională de Metodologie în Științele Socio-umane, ed. V-a. ”Educație și gândire critică”; Universitatea de Stat din Moldova, 17-18 noiembrie 2022, Chișinău; *Mediul familial și inegalitatea educațională: cazul Republicii Moldova*. (prezentare orală).
14. Crîșmaru, Mariana, drd.; Conferință științifico-practică internațională Capitalul social - factor de bază al formării coeziunii sociale; Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice,, 18 octombrie 2022, Chișinău; *Tinerii NEET în Republica Moldova: dimensiune și caracteristici*. (prezentare orală).
15. Gagauz, Olga, dr.hab., Prohnițchi, Valeriu, cercet.șt.; 26th International Scientific Conference “Competitiveness and innovation in the knowledge economy”; ASEM September 23rd-24th, 2022, Chișinău; *Economic life cycle profiles in Moldova: the National Transfer Accounts approach*. (prezentare orală)
16. Grigoraș, Ecaterina, drd.; Conferința Internațională „Sociologia și Asistența Socială: cercetare și profesionalizare”; Universitatea de Stat din Moldova, 26 octombrie 2022, Chișinău; *Factorii care influențează fertilitatea de-a lungul generațiilor*”. (prezentare orală)
17. Grigoraș, Ecaterina, drd.; Conferință științifico-practică internațională “Capitalul social - factor de bază al formării coeziunii sociale”; Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, 18 octombrie 2022, Chișinău; *Fertilitatea feminină în funcție de nivelul de educație al femeilor din Republica Moldova* (prezentare orală)
18. Savelieva, Galina, dr., conf.cercet., Zaharov, Svetlana, dr.; Conferința științifico-practică internațională “Teoria și practica administrației publice (TPAP – 2022)”, Academia de Administrare Publică, 20 mai 2022, Chișinău; *Challenges of the contemporary labour market in the Republic of Moldova*. (prezentare orală)
19. Tabac, Tatiana, drd.; Conferința Internațională „Sociologia și Asistența Socială: cercetare și profesionalizare”; Universitatea de Stat din Moldova, 26 octombrie 2022, Chișinău; *Intenții de emigrare și fertilitate: factori explicativi și implicații demografice*. (prezentare orală)

➤ Manifestări științifice naționale

➤ **Manifestări științifice cu participare internațională**

19. Poalelungi, Olga, cercet.șt.; Masă rotundă cu participare internațională „Situția tinerilor pe piața muncii: probleme și soluții”; USM, Facultatea de Științe Economice Departamentul “Administrarea Afacerilor”, 01.04.2022, Chișinău; Oportunități de instruire a tinerilor în Republica Moldova. (prezentare orală);
20. Crișmaru, Mariana, drd.; Masă rotundă cu participare internațională „Situția tinerilor pe piața muncii: probleme și soluții”; USM, Facultatea de Științe Economice Departamentul “Administrarea Afacerilor”, 01.04.2022, Chișinău; Tinerii NEET pe piața muncii din Moldova: caracteristici și politici de răspuns la vulnerabilități (prezentare orală)
21. Gagauz, Olga, dr.hab., Stratan Alexandru, mem.cor.; Prelegerea publică „Provocări economice și demografice în dezvoltarea Republicii Moldova”; ASEM, 06.05.2022, (prezentare orală). <https://www.youtube.com/watch?v=y52dpchsvaE&t=1s>

13. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri).

1. Autorii: Olga Gagauz (coord.), Tatiana Tabac, Mariana Buciuceanu-Vrabie, Ecaterina Grigoraș, Irina Pahomii; *Medalia de aur în cadrul Expoziției Internaționale de Inovație și Transfer Tehnologic EXCELLENT IDEA-2022* (26.09.2022) pentru Harta de date ”Profilul Demografic al Republicii Moldova 2022”,
2. Gagauz, Olga, dr.hab.; *Diploma de onoare a MEC* în semn de profundă recunoștință și apreciere înaltă pentru activitatea remarcabilă, merite și rezultate deosebite în dezvoltarea cercetării și cu prilejul zilei Științei.
3. Gagauz, Olga, dr.hab.; Tabac, Tatiana, drd.; *Premiul AȘM* în domeniul științei sociale și economice ”*Paul Bran*” pentru ciclul de lucrări ”Populația la 30 de ani de independență: provocări principale și politici necesare” și realizarea științifice valoroase obținute în anii 2020-2021.
4. Grigoraș, Ecaterina, drd.; Bursa de cercetare pe tema Factori determinanți ai comportamentului reproductiv în RM; Programul de Burse din cadrul Programului Generației și Gen implementat de către UNFPA Molodva (în parteneriat cu MMPS, BNS, Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda (NIDI))
5. Tabac, Tatiana, drd.; Bursa de cercetare a Federației Mondiale a Savanților; Elveția.
6. Tabac, Tatiana, drd.; Bursa de cercetare pe tema Intenția de emigrare printre cei care își doresc să devină părinți în RM; Programul de Burse din cadrul Programului Generației și Gen implementat de către UNFPA Molodva (în parteneriat cu MMPS, BNS, Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda (NIDI));

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

1. Gagauz, Olga / Radio Moldova 1. Schimbările demografice în Republica Moldova. Ianuarie, 2022

2. Gagauz, Olga / Комсомольская правда, 19.05.2022: В Молдове за год смертность на 30% превысила рождаемость. Прогнозы социологов неутешительные — такая тенденция сохранится и в ближайшие годы. https://news.mail.ru/society/51376319/?frommail=1&utm_partner_id=953
3. Buciuceanu-Vrabie, Mariana. Moldova 1. Emisiunea Miezul zilei; Discuții publice privind situația copiilor; 01.06.2022 <https://www.trm.md/ro/miezul-zilei/miezul-zilei-emisiune-din-1-iunie-2022>
4. Buciuceanu-Vrabie, Mariana. Emisiunea Acasă. 13.06.2022 Tinerii NEET. <https://youtu.be/bCTAcXyIOFk>
5. Buciuceanu-Vrabie, Mariana. TeleRadio Moldova - Emisiunea Spatiul Public, 30.06.2022. Discuții despre fenomenul îmbătrânirii populației. Politici demografice. Promovarea îmbătrânirii active. <https://trm.md/ro/radio-moldova-promo/spatiul-public-imbatrănirea-populatiei-cauze-si-efecte;> [https://fb.watch/d_kit4qaAe/;](https://fb.watch/d_kit4qaAe/) <https://www.facebook.com/100006633674447/posts/pfbid02yy1mJQ9e1rduy6o3zZwg9yaAKtWusFK22ojifaULobaQVM7bU3Wm5mnfxai5rUpt/>
6. Buciuceanu-Vrabie, Mariana; TVR Moldova : Telegazeta Moldova, subiectul MOLDOVA (IN)DEPENDENTĂ: Migrația, drama satelor din Republica Moldova, 25 AUGUST 2022. <https://tvrmdo.md/article/698ce9e691b27936/moldova-in-dependentă-migrația-drama-satelor-din-republica-moldova.html>
7. Gagauz, Olga. JurnalTV, Cabinetul din umbră, tema: Strategia națională antiemigrare 22.09.2022 <https://www.jurnaltv.md/news/0eedb0b2598d78b0/cabinetul-din-umbra-strategia-nationala-anti-emigrare.html>; https://www.youtube.com/watch?v=Rtu5wJgiO_s
8. Gagauz, Olga. Jurnal.md din 22.09.2022: Profilul migrantului din RM s-a schimbat; Pleacă tinerii și oamenii cu venituri decente. <https://www.jurnal.md/ro/news/51829c57cb464b8c/video-profilul-migrantului-din-rm-s-a-schimbata-de-ce-pleaca-tinerii-si-oamenii-cu-venituri-decente.html>
9. Gagauz, Olga. Realitatea MD Expert: Peste 15% din populație intenționează să emigreze într-o altă țară în următorii trei ani, 23 Septembrie 2022, <https://realitatea.md/peste-15-din-populație-intenționeaza-sa-emigreze-intr-o-alta-tara-in-urmatorii-trei-ani/>
10. Gagauz, Olga. IPN News Agency, Demografi: Oamenii pleacă din Moldova pentru că-și doresc servicii publice de calitate 23.09.2022. https://www.ipn.md/ro/demografi-oamenii-pleaca-din-moldova-pentru-ca-si-doresc-7967_1092380.html#ixzz7fh9vXt9M
11. Gagauz, Olga. NTV Moldova, Despre situația demografică și tendințele viitoare, 22 septembrie 2022. <https://ntv.md/index.php?newsid=47937>
12. Gagauz, Olga. DW.com: Moldova își pierde intelectualii și oamenii cu venituri medii și mari. 21.09.2022. <https://www.dw.com/ro/moldova-%C3%AE%C8%99i-pierde-intelectualii-%C8%99i-oamenii-cu-venituri-medii-%C8%99i-mari/a-63184068>
13. Buciuceanu-Vrabie Mariana. TVR Moldova, Social: Babasarabeni au o viață mult mai scurtă în comparație cu locuitorii altor țări, (de la minutul 2.45) <https://tvrmdo.md/article/ec9bc0fa244d09ed/doar-1-din-populația-r-moldova-ajunge-sa->

[traiasca-mai-mult-de-85-de-ani-babasarabenii-au-o-viata-mult-mai-scurta-in-comparatie-cu-locuitorii-altor-tari.html](https://www.facebook.com/watch/?v=1160015824912390)

14. Buciuceanu-Vrabie, Mariana. Dezbateri publice în cadrul Programului „Reziliență Demografică” cu tema „Îmbătrânirea populației și suportul intergenerațional”, 21.10.2022 <https://www.facebook.com/watch/?v=1160015824912390> (din minutul 1:25:00)
15. Gagauz, Olga. Agro-mix TV, Emisiunea ora 19.30 26.10.2022, <https://agrotv.md/republica-moldova-probleme-sociale-si-perspective-de-dezvoltare/>
16. Gagauz, Olga. TRM Știri: De ziua științei 11.11.2022 <https://youtu.be/0-3M5ttyp0c>
17. Gagauz, Olga. MediaCor: Club de presă: 8 Miliarde de Oameni pe Glob - care este situația în Republica Moldova?, 14.11.2022. MMPS, UNFPA. <https://www.facebook.com/100051088795109/posts/pfbid02XMBsnQjpfBC3jsjh6SpRnpvtrNxdrTzjM4c1b7cX9FNsVZaiUYPePjGkNc7mwXLnl/>

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului (Opțional)

GRIGORAȘ Ecaterina, Diferențieri sociodemografice a fertilității în Republica Moldova / Teza de doctor la specialitatea 543.01 – Sociologia populației și procese demografice, conducător științific Gagauz Olga, doctor habilitat în sociologie, conferențiar cercetător. Susținerea publică pe 16 decembrie, 2022.

16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (Opțional)

Forme de materializare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului pot fi produse, utilaje și servicii noi, documente ale autorităților publice aprobate etc.

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

➤ *Organizarea manifestărilor științifice*

1. Sesiunea științifică ”Migrația, schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Conferința internațională științifico-practică ”Creșterea economică în condițiile globalizării. Ediția a XVI- a, 12-13 octombrie 2022. Institutul Național de Cercetări Economice.

La sesiunea științifică au participat 30 de specialiști din domeniul economic, social și demografic, reprezentanți ai instituțiilor științifice de cercetare și universități din Moldova, România, Ucraina, Belarus și Italia.

2. Masă Rotundă: *Provocări pentru politicile publice în contextul creșterii vulnerabilității familiilor*, INCE, CCD, 13.05.2022 // <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/mese-rotunde/1417-masa-rotund-convocri-pentru-politici-publice-n-contextul-creterii-vulnerabilitcii-familiilor.html>
3. Masa Rotundă: *Lansarea hărții de date Profilul Demografic al Populației Republicii Moldova 2022*, INCE, CCD, 11.07.2022 <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/noutati/1440-lansarea-hrcii-de-date-profilul-demografic-al-republicii-moldova-2022-cu-ocazia-zilei-internationale-a-populaciei.html>

4. Masa rotundă cu prilejul Zilei Internaționale a persoanelor vârstnice: *Implementarea metodologiei Conturilor Naționale de Transfer în monitorizarea situației populației în vârstă*, INCE, CCD, 30.09.2022. <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/mese-rotunde/1453-masa-rotund-organizat-implementarea-metodologiei-conturilor-naționale-de-transfer-n-monitorizarea-situaciei-populaciei-n-vrst.html>
5. Masa rotundă *Aspecte metodologice ale elaborării Conturilor Naționale de Transfer*, INCE CCD, 30.11.2022

➤ ***Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor***

- Buciuceanu-Vrabie, Mariana / Consiliul Științific Specializat D 543.01-22-31, Institutul Național de Cercetări Economice; 9 noiembrie, 2022; 16 decembrie, 2022 / Secretar științific.
- Gagauz, Olga / membru al Consiliului științific specializat pentru susținere publică a tezei de doctor habilitat "Impactul migrației parentale de muncă asupra stării sănătății copiilor" (Gorbunov Galina) prin Decizia Senatului nr3/14 din 24.03.2022 al IP USMF "N.Testemițanu" / 22 iunie 2022/
- Gagauz, Olga / membru al Consiliului științific specializat de susținere publică a tezei de doctor "Generații secundare ale cetățenilor moldoveni din Italia: aspecte socio-politice" la specialitatea 561.01 teoria, metodologia politologiei; instituții și procese politice (Deleu Ecaterina). Consiliului științific specializat D 561.01-22-33, din cadrul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice. 11.10. 2022.
- Buciuceanu-Vrabie, Mariana; Comitetul de management a proiectului din cadrul Acțiunii COST CA18123 - The European Family Support Network. A bottom-up, evidence-based and multidisciplinary approach (2019-2023) / MC MEETING din 07-09 februarie 2022, Lubliana, Slovenia / 28-30 iunie 2022, Faro, Portugalia/ Membră a comitetului de management (MC member)
- Buciuceanu-Vrabie, Mariana; Savelieva, Galina; Grupul de lucru privind elaborarea Programului în domeniul îmbătrânirii active și sănătoase (2023-2027), MMPS / ședințele din 05.08.2022 și 23.08.2022 / Membră a grupului de lucru
- Chistruga-Sînchevici, Inga / Comisia de susținere a tezelor de licență și de master la specialitatea Sociologie, USM. / 07-08.06.21 / Președinte
- Crîșmaru Mariana. Comitetul de management a proiectului din cadrul Acțiunii COST CA17114 YOUNG-IN International conference and 5rd Management Committee Meeting (MCM5) and WG meetings / 27-28 iunie 2022 / Membră a comitetului de management (MC member)
- Gagauz Olga. Comitetul de Coordonare a Programului "Generații și Gen", MMPS, UNFPA / 23 iunie 2022 / Membru a Comitetului.

- Gagauz Olga. Grupul de coordonare în elaborarea conceptului privind implementarea în practică a prognozelor demografice. MMPS, BNS, UNFPA / 10 mai 2022 / Membru a grupului de coordonare.
- Gagauz, Olga / membru al Comitetului științific al "The 13th International Symposium "Agricultural Economics and Rural Development - Realities and perspectives for Romania". 17 Noiembrie, 2022. Bucharest, Romania. 2022. <http://www.symposium.iceadr.ro/organizatori>
- Gagauz, Olga / Comitetul organizatoric / Comitetul științific al Conferinței internaționale științifico-practice "Creșterea economică în condițiile globalizării. Ediția a XVI- a, 12-13 octombrie 2022. Institutul Național de Cercetări Economice. (vicepreședinte a Comitetelor)
- Savelieva, Galina / Grupul de coordonare la nivel național al Observatorului pieței muncii (Ordin MMPS nr.720 din 06.08.2020) conform scr.MMPS nr.05/1854 din 06.06.2022; Ședința privind prezentarea proiectului de Raport privind revizuirea metodelor și datelor pentru identificarea nevoilor de competențe și prognozarea competențelor pe termen mediu în Republica Moldova / 10.06.2022 /Membru a grupului de coordonare.

➤ ***Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale***

1. GAGAUZ, Olga. / Economy and Sociology / Redactor-șef adjunct. https://es.ince.md/index.php/Economy_and_Sociology/index
2. GAGAUZ, Olga. / Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice, ICJPS
3. GAGAUZ, Olga. / Демографическое обозрение (Институт демографии, Москва)
4. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana. / Economy and Sociology / recenzent
5. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, Inga. / Economy and Sociology / recenzent
5. SAVELIEVA, Galina. / Economy and Sociology / recenzent

➤ ***Participare / conectare la proiecte naționale / internaționale***

proiecte COST (Horizon-2020):

- Crișmaru Mariana; CA17114 - Transdisciplinary solutions to cross sectoral disadvantage in youth (YOUNG-IN), (2018-2022). <https://www.cost.eu/actions/CA17114/#tabs|Name:overview>
- Buciuceanu-Vrabie Mariana, Gagauz Olga, Grigoraș Ecaterina.; CA18123 - The European Family Support Network. A bottom-up, evidence-based and multidisciplinary approach (2019-2023) <https://www.cost.eu/actions/CA18123/#tabs|Name:overview>

proiectul AGRUMIG (Horizon-2020):

- Ștârba Vitalie; AGRUMIG "Leaving something behind" - Migration governance and rural change in "home" countries (2019-2023) <https://agrumig.iwmi.org/>

alte proiecte:

- Gagauz Olga (coordonator); Project „Moldova Higher Education”. Designing and implementing the Graduate Tracer Study (GTS). MEC, BM, 2021-2025.
- Ștârba Vitalie; "Demography and society in historical Southeastern Europe", University of Graz <https://geschichte.uni-graz.at/en/suedost/research/ongoing-research-projects/>

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu).

RO

În anul 2022 cercetările proiectului din cadrul Programului de Stat (2020–2023) 20.80009.0807.21 ”Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației” au fost axate pe cercetarea cross sectorială a impactului migrației și schimbărilor demografice asupra economiei și diferitelor sisteme sociale, elaborarea recomandărilor de politici din perspectiva rezilienței demografice, care reprezintă o nouă abordare a guvernelor țărilor europene, adoptată și de Republica Moldova.

În urma implementării metodologiei Conturilor Naționale de Transfer au fost analizate aspectele ce țin de generarea veniturilor și consumul populației pe parcursul ciclului economic de viață, transferurile publice și private de la un grup de vârstă la altul sau de la o generație la alta. Au fost explorate diferențele de gen în venituri și consum de-a lungul ciclului de viață.

Pentru evaluarea stabilității financiare a Bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS) din Republica Moldova, în baza unui model, a fost elaborat și propus mecanismul de prognozare a cheltuielilor pentru achitarea pensiilor pe termen mediu (pentru anii 2022-2025). S-a calculat numărul de pensionari după vârstă și cuantumul mediu anual al pensiei după vârstă, în baza cărora a fost elaborată prognoza cheltuielilor pentru achitarea pensiilor, ținându-se cont de indexarea prestațiilor de asigurări sociale. Au fost calculate pierderile veniturilor BASS, determinate de reducerea numărului de salariați și a persoanelor ocupate în sectorul informal. A fost elaborată metodologia de evaluare și determinare a dimensiunii pierderilor economice, ca urmare a dizabilității populației adulte, pentru diferite vârste și grupuri sociale.

Au fost evidențiați factorii emigrației la etapa actuală, constatate unele schimbări în modelele de migrație internațională. S-a înregistrat creșterea emigrației din mediul urban, printre raioanele cu cel mai înalt nivel evidențiindu-se raioanele Ialoveni, Cantemir, Cahul și mun. Chișinău. Populația orașelor mici și centrelor raionale este activ implicată în migrația urban-urbană, unde principalele destinații sunt municipiile Chișinău și Bălți. Selectivitatea migrației interne se răsfrânge asupra schimbărilor în structura populației la nivel de raioane și localități, urgentează declinul populației în mediul rural și orașele mici.

Cercetările privind schimbările în speranța de viață în Republica Moldova în perioada pandemiei Covid-19 au demonstrat că din totalul deceselor înregistrate circa 50% pot fi considerate premature, iar 25% din pierderile premature cauzate de COVID-19 sunt concentrate în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 57 și 61 de ani, fiind o reflecție a mortalității generale, caracterizate printr-un nivel ridicat al mortalității premature.

În baza analizei secundate a datelor studiului Generații și Gen (2020) a fost elaborată tipologia comportamentului reproductiv al femeilor din Republica Moldova la etapa de tranziție de la modelul tradițional la cel modern. Studiul semnalează caracterul eterogen al comportamentului reproductiv, care are implicații majore în percepția științifică a tendințelor actuale și a dinamicii prospective a fertilității în Republica Moldova, servind drept bază pentru elaborarea politicilor familiale orientate spre grupuri sociale cu fertilitatea scăzută.

În cadrul studiului sociologic ”Atitudini și practici în implementarea concediului paternal” au fost determinate cauzele neutilizării concediului paternal: necunoașterea dreptului de a beneficia de concediu paternal; dubla salarizare – oficială și ”în plic”; angajarea neoficială; perioade specifice de activitate a întreprinderii/companiei; dependența de veniturile complementare locului de muncă etc., au fost elaborate recomandări de politici în domeniu.

A fost elaborată o metodologie nouă pentru calcularea Indicelui Integral Teritorial de Reziliență Demografică în locul Indicelui Integral Teritorial de Securitate Demografică în contextul ajustării la conceptul de ”reziliență demografică”. A fost calculat Indicele Îmbătrânirii Active pe medii de reședință. Rezultatele demonstrează că în orașe acest indicator constituie 25.8 puncte din 100

valoarea maximă, iar în sate – 22.2 puncte, ceea ce semnaleză oportunități reduse de îmbătrânire activă.

În scopul creșterii gradului de accesibilitate și de percepție a indicatorilor demografici a fost elaborată Harta de date Profilul Demografic al Republicii Moldova 2022 în format tipărit și electronic (<https://ccd.ince.md/HartaDemografica/index.html>).

ENG

In 2022, research within the project of the State Program (2020–2023) 20.80009.0807.21 "Migration, demographic changes and policies to stabilize the situation" was focused on the cross-sectoral exploration of the migration impact and demographic changes on the economy and different social systems, on the policy recommendations developed from the perspective of demographic resilience - a new approach adopted by the Republic of Moldova.

After implementing the National Transfer Accounts methodology, aspects related to income generation and population consumption during the economic life cycle, public and private transfers from one age group to another or from one generation to another were analyzed. Gender differences in income and consumption across the life cycle were explored.

Based on a model, the mechanism for expense forecasting of the pensions payment for the years 2022-2025 was developed and proposed to evaluate the financial stability of the State Social Insurance Budget. The number of pensioners by age and the average annual amount of the pension by age were calculated, based on which the forecast of expenses for the payment of pensions was developed, taking into account the indexation of social security benefits. The calculations of the revenue losses of the State Social Insurance Budget as the reduction in the number of employees and those employed in the informal sector were carried out. The methodology was developed to evaluate and determine the size of the economic losses, as a result of the disability of the adult population, for different ages and social groups.

The factors of emigration and some changes in international migration patterns were highlighted. The increase in emigration from the urban environment was noted. Among the districts with the highest level are Ialoveni, Cantemir, Cahul and then in the municipality of Chisinau. The population of small towns and district centres is involved in urban-urban migration, where the main destinations are the municipalities of Chisinau and Balti. The selectivity of internal migration reflects the changes in the population structure at the level of districts and localities. It accelerates the decline of the population in the countryside and small towns.

Changes in life expectancy in the Republic of Moldova during the Covid-19 pandemic have shown that of the total deaths, around 50% can be considered premature. About 25% of premature losses caused by COVID-19 are concentrated among the population aged between 57 and 61 years, reflecting general mortality characterized by a high level of premature mortality.

Based on the secondary analysis of the Generations and Gender study (2020) data, the typology of the reproductive behavior of women in the Republic of Moldova in transition from the traditional to the modern model was developed. The study quantifies the heterogeneity of reproductive behavior. It's essential for the scientific perception of current trends and fertility dynamics and can be used for family policy development for social groups with low fertility.

Using the qualitative sociological study "Attitudes and practices in the implementation of paternity leave" the causes of the non-use of paternity leave were determined. There is ignorance of the right to benefit from paternity leave; double salary - official and "in the envelope"; informal employment; specific periods of activity of the enterprise/company; dependence on incomes complementary to the job, etc., developed policy recommendations in the field.

A new methodology for calculating the Integral Territorial Index of Demographic Resilience instead of the Integral Territorial Index of Demographic Security was developed to adjust to the

"demographic resilience" concept approved by the MLSP. The Active Aging Index by place of residence was calculated. In cities, this indicator is 25.8 points out of 100, the maximum value, and in villages – 22.2 points, which signals reduced opportunities for active aging.

In order to increase the degree of accessibility and perception of demographic indicators, the Data Sheet "Demographic Profile of the Republic of Moldova 2022" was developed in printed and electronic format (<https://ccd.ince.md/HartaDemografica/index.html>).

19. Recomandări, propuneri

A scoate restricții pentru cheltuieli bazate pe contractele de prestare a serviciilor, cum ar fi cele ce țin de redactare literară a textelor și traducerea în limba engleză a lucrărilor științifice.

Conducătorul de proiect / GAGAUZ Olga

Data:

LS

DEVIZUL DE CHELTUIELI PE ANUL 2022

		Buget aprobat 2022 (resurse generale), mii lei	Buget precizat 2022 (resurse generale), mii lei
Remunerarea muncii	211180	1355,0	1365,9
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	393,0	396,1
Servicii informaționale	222210	6,0	3,8
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710		
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	16,2	20,2
Servicii de editare	222910	14,0	10,0
Servicii de protocol	222920		
Servicii neatribuite altor aliniate	222990		
Indemn. pentru incapacitatea temporară de munca achitate din mijl. financiare ale angaj.	273500	4,4	4,4
Alte prestații sociale	273900		30,0
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110	30,0	32,2
Procurarea produselor alimentare	333110	2,0	2,0
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	4,9	4,9
Total		1825,5	1869,5

Notă: codurile economice vor fi incluse după necesitate (K6)

Directorul al organizației Olga GAGAUZ

(numele, prenumele, semnătura)

Contabil (economist) Turețchi Tatiana

(numele, prenumele, semnătura)

Conducătorul proiectului Olga GAGAUZ

(numele, prenumele, semnătura)

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.0807.21

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Gagauz Olga	1966	doctor hab	0,5	03.01.2022	
2.	Buciuceanu-Vrabie Mariana	1978	doctor	0,5	03.01.2022	
3.	Savelieva Galina	1947	doctor	1	03.01.2022	
4.	Chistruga-Sînchevici Inga	1982	doctor	1	03.01.2022	
5.	Zaharov Svetlana	1962	doctor	1	03.01.2022	
6.	Zaharov Svetlana	1962	doctor	0,25	03.01.2022	
7.	Toaca Zinovia	1964	doctor	0,5	03.01.2022	
8.	Tabac Tatiana	1989		1	03.01.2022	
9.	Tabac Tatiana	1989		0,5	03.01.2022	
10.	Pahomii Irina	1992		0,5	03.01.2022	
11.	Grigoraș Ecaterina	1988		1	03.01.2022	
12.	Grigoraș Ecaterina	1988		0,5	03.01.2022	
13.	Crîșmaru Mariana	1975		1	03.01.2022	
14.	Știrba Vitalie	1988		1	03.01.2022	
15.	Chivaciuc Anna	1976		1	03.01.2022	
16.	Poalelungi Olga	1958		1	03.01.2022	
17.	Prohnychki Valeriu	1977		0,5	03.01.2022	
18.	Cotelnic Vera	1952		0,5	03.01.2022	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	
--	--

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	
---	--

Directorul adjunct al organizației Gagauz Olga // (numele, prenumele)

Contabil (economist) Turețchi Tatiana // (numele, prenumele)

Conducătorul proiectului Gagauz Olga // (numele, prenumele)

Data: 15.11.2022

LȘ

Handwritten signatures in blue ink:
 1. Signature of the Deputy Director (Gagauz Olga)
 2. Signature of the Accountant (Turețchi Tatiana)
 3. Signature of the Project Manager (Gagauz Olga)

Extras din procesul verbal nr.6
Consiliul științific al Institutului Național de Cercetări Economice
15 noiembrie 2022

La ședință au fost prezenți:
13 din 14 membri ai Consiliului Științific
Invitați - dl. Alexandru STRATAN, m.c., dr.hab., prof.

**Cu privire la rezultatele implementării
în anul 2022 a proiectelor din cadrul
Programului de Stat 2020-2023**

În baza examinării principalelor rezultate obținute în anul 2022 în cadrul proiectului 20.80009.0807.21 „MIGRAȚIA, SCHIMBĂRI DEMOGRAFICE ȘI POLITICI DE STABILIZARE A SITUAȚIEI”, conducător de proiect GAGAUZ Olga, dr.hab.

S-A HOTĂRÂT:

1. De aprobat raportul științific anual și rezultatele implementate în cadrul proiectului 20.80009.0807.21 „Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației”;
2. De transmis către Agenția Națională pentru Cercetare Dezvoltare, până 18 noiembrie 2022 inclusiv a.c., 3 exemplare ale Raportului științific anual privind implementarea proiectului 20.80009.0807.21 „Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației”, pe suport de hârtie, inclusiv: versiunea electronică a raportului (în format WORD și PDF) și rezumatul raportului științific în limba română și engleză în format electronic (Word).

VOTAT UNANIM

**Președinte al Consiliului,
dr.hab., conf. cerc.**

Olga GAGAUZ

**Secretarul științific al Consiliului,
dr., conf. cerc.**

Angela TIMUȘ